IMMUNOLOGIK STATUS: TUG'MA YURAK NUQSONLARI BO'LGAN BOLALARDA O'PKA GIPERTENZIYASINING SHAKLLANISHIDA UNING AHAMIYATI

Rahmatillayeva Mamura Shokir qizi
Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti[1]
Gospital pediatriya, xalq tabobati kafedrasi PhD, assistenti
Email: mamura.sabina@gmail.com
telefon: +998974030137
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-7382-1043

Annotatsiya: Tug'ma yurak nuqsonlari (TyuN) juda keng tarqalgan kasallik bo'lib, barcha tug'ma nuqsonlar orasida uchinchi o'rinni egallaydi. [3], kasallikning tabiiy kechishi davomida yuqori o'lim bilan bog'liq.

10-35% hollarda kuzatiladigan o'pka gipertenziyasi (OG) chap-o'ng ajralish bilan tug'ma nuqsonlarning tabiiy kechishining eng xavfli asoratidir. CHDdagi OG - bu endoteliositlarning funktsional holati va giperplaziyasini, medial qatlamning silliq mushaklarining gipertrofiyasini va qon aylanishining kichik doirasi tomirlarining adventitiyasining tolali qayta tuzilishini o'zgartiradigan holat bo'lib, o'ng yurakning qayta tuzilishi bilan birga keladi [1, 2].

Kalit so'zlar : o'pka gipertenziyasi, tug'ma yurak nuqsonlari, bolalar, endotelin 1, D- demir , interleykin-1, VEGF, patogenetik omillar.

IMMUNOLOGICAL STATUS: ITS SIGNIFICANCE IN THE FORMATION OF PULMONARY HYPERTENSION IN CHILDREN WITH CONGENITAL HEART DEFECTS

Rakhmatullaeva Mamura Shokir kizi
Tashkent State Medical University
Uzbekistan, Tashkent
Email: mamura.sabina@gmail.com
telefon: +998974030137
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-7382-1043

Abstract: Congenital heart defects (CVD) are a very common disease and rank third among all congenital defects [3], which is associated with high mortality rates in the natural course of the disease.

Pulmonary hypertension (PH), observed in 10-35% of cases, is the most dangerous complication of the natural course of left-right birth defects. AG in VD is a condition that alters the functional state and hyperplasia of endotheliocytes, hypertrophy of

medial layer smooth muscles, and fibrous restructuring of the adventitia of small circulatory vessels, accompanied by reorganization of the right heart [1, 2].

Keywords: pulmonary hypertension, congenital heart defects, children, endothelin 1, D-iron, interleukin-1, VEGF, pathogenetic factors.

ИММУНОЛОГИЧЕСКИЙ СТАТУС: ЕГО ЗНАЧЕНИЕ В ФОРМИРОВАНИИ ЛЕГОЧНОЙ ГИПЕРТЕНЗИИ У ДЕТЕЙ С ВРОЖДЕННЫМИ ПОРОКАМИ СЕРДЦА

Рахматуллаева Мамура Шокир кизи
Ташкентский государственный медицинский университет
Узбекистан, Ташкент
Email: mamura.sabina@gmail.com
телефон: +998974030137
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-7382-1043

Аннотация: Врожденные пороки сердца (ВП) являются очень распространенным заболеванием и занимают третье место среди всех врожденных пороков [3], что связано с высокой смертностью при естественном течении заболевания.

Легочная гипертензия (ЛГ), наблюдаемая в 10-35% случаев, является наиболее опасным осложнением естественного течения врожденных пороков с лево-правым разрывом. ОГ при ВД - это состояние, изменяющее функциональное состояние и гиперплазию эндотелиоцитов, гипертрофию гладких мышц медиального слоя и волокнистую перестройку адвентиции сосудов малого круга кровообращения, сопровождающееся перестройкой правого сердца [1, 2].

Ключевые слова: легочная гипертензия, врожденные пороки сердца, дети, эндотелин 1, D-железо, интерлейкин-1, VEGF, патогенетические факторы.

Dolzarbligi: Endotelial disfunktsiya bolalarda o'pka gipertenziyasi patogenezida muhim rol o'ynashi mumkin. Hozirgi vaqtda qon tomir endotelial disfunktsiyasini yuqori aniqlikdagi ultratovush tekshiruvi orqali ham, endotelial disfunktsiya ko'rsatkichlarining plazma konsentratsiyasini aniqlashga asoslangan laboratoriya usullari orqali ham aniqlash mumkin . Tadqiqotda o'pka gipertenziyasi bo'lgan bolalarda endotelialga bog'liq vazodilatatsiyaning yetarli emasligi va endotelin-1 va D demirning plazma darajasining oshganligi aniqlandi. Endotelial disfunktsiyaning og'irligi va o'pka gemodinamikasi o'rtasidagi bog'liqlik aniqlandi.

Tadqiqotning maqsadi YUK bilan kasallangan bolalarda o'pka gipertenziyasi rivojlanishida D demir bilan endotelial disfunktsiyaning patogenetik komponent sifatidagi rolini o'rganish edi .

Materiallar va usullar: Biz 159 bolani tekshirdik. Asosiy guruh 94 boladan iborat edi. PH bilan yurak-qon tomir kasalliklari bilan og'rigan bemorlarda qiyosiy guruh PHsiz yurak-qon tomir kasalliklari bilan og'rigan 45 boladan iborat edi. Nazorat guruhi bir xil yoshdagi 20 nafar deyarli sog'lom bolalardan iborat edi. Tadqiqotlar natijalariga ko'ra, asosiy guruh bolalari orasida o'g'il bolalar ustunlik qiladi - 1-3 yoshdagi bolalarning 22,3%. Qiyosiy guruhdagi bolalarning 35,5% 1-3 yoshdagi qizlar edi. Tekshirilgan bolalar 2 yil davomida klinik va ekokardiyografik parametrlar, gipoksemiyaning og'irligi, qon ivish tizimi va endotelial disfunktsiya markerlarining dinamik baholanishidan o'tkazildi.

Natijalar: Biz ushbu patogenetik omillarning YUH bilan kasallangan bolalarda PH rivojlanishi va rivojlanishigaqo'shgan hissasini o'rganib chiqdik. Kasallik rivojlanishi bilan endotelial hujayralarga zarar yetkazilishi endotelin-1 miqdorining ortishi bilan birga kelishi aniqlandi. Agar birinchi va ikkinchi guruhlarda indikator nazorat guruhidagiga nisbatan 2,1-2,7 baravar yuqori bo'lgan ($p<0,01$), keyin nazorat guruhidagi bolalarga qaraganda og'ir PH-3 baravar yuqori bo'lgan bemorlarda ($p<0.01$). Tadqiqot yallig'lanishga qarshi sitokin IL-1 darajasining sezilarli darajada oshganligini aniqladi, bu esa YUK bilan kasallangan bolalarda PHdagi kichik doira kanaliga zarar yetkazish mexanizmini tasdiqlaydi va kasallikning og'irligiga qarab oshadi. Barcha sub'ektlarda VEGF darajasi yuqori bo'lgan:shu bilan birga, I-II bosqichdagi LH bilan og'rigan bemorlarda nazorat guruhi darajasidan 1,7 baravar oshgan ($p<0,01$), III bosqichdagi LH bilan og'rigan bemorlarda nazorat guruhiga nisbatan 2,2 baravar yuqori ($p<0,001$).IV bosqichdagi pH bilan og'rigan bemorlarning eng og'ir toifasida VEGF indeksi 2,8 baravar oshgan. Biz koagulyatsiya parametrlarini o'rganib chiqdik Atrombogen endotelial funktsiyaning oqibatlarini aniqlash tizimi. YUH bilan kasallangan bolalarda LH qon ivish tizimini tavsiflashda konsentratsiyalar fibrinogen va D-dimerlar (fibrin parchalanishi mahsulotlari) statistik jihatdan sezilarli darajada oshdi.

Xulosa: Endotelial disfunktsiya YUK bilan kasallangan bolalarda o'pka gipertenziyasi patogenezida muhim rol o'ynaydi. Bu o'zgarishlar aks ettiradi endoteliyning atrombogen funktsiyasining buzilishi, bu o'pka va tizimli qon aylanishining kichik arteriyalarining trombozi fonida giperkoagulyatsiyaga va ko'p organli asoratlarning rivojlanishiga olib kelishi mumkin. Ularning bir-biri bilan ijobiy korrelyatsiyasi va o'pka arteriyasidagi o'rtacha bosim darajasiga va o'pkaning umumiy qarshiligiga bevosita bog'liqligi aniqlangan.

Adabiyot.

1. Mullen AK, Nurgalieva Zh.Zh. Bolalar amaliyotida tug'ma yurak nuqsonlari bilan bog'liq o'pka arterial gipertenziyasi (adabiyotlar sharhi) Mullen / Nurgalieva F. F. / Qozog'iston Milliy Tibbiyot Universitetining Axborotnomasi. - 2018. - № - 74-79 b.

2. Arkhipova, O.A. Arkhipova, O.A., Martynyuk, TV, Chazova, IE xususiyatlari taktikalar xulq-atvor men tanlov o'ziga xos kattalarda terapiya o'pka

bilan og'rigan bemorlar arterial qarindoshlar bilan bog'liq gipertenziya illatlar serdtsa [Tug'ma yurak nuqsonlari bilan bog'liq o'pka arterial gipertenziyasi bo'lgan kattalardagi bemorlarda davolash taktikasining xususiyatlari va o'ziga xos terapiyani tanlash]. Evraziyskiy. kardiologik jurnal , 2018 yil, № . 1, pp . 48-59.

3. Bolalarda o'pka gipertenziyasi patogenezida endotelial disfunktsiyaning roli / LI Agapitov , Yu. M. Belozerov , Yu. L. Mizernitskiy , EK Ivanina , VI Konno // Ros G'arb Perinatol Pediat 2007; 5:37–42